

Studiematerial: Naturvård i ekonomiskogar

Självstudieuppgifter

Uppgifterna har sammanställts utgående från skogsvårdsrekommendationerna Råd i god skogsvård och Metsänhoidon suositukset talousmetsien luonnonhoitoon, som utkom 2019. Publikationerna finns på webbsajten www.metsanhoitosuosituks.fi. Det lönar sig dessutom att som en del av studierna lära sig växter med hjälp av växtböcker som finns på nätet.

INNEHÅLL

1. Grunderna i naturvård och behandling av skogarna	2
2. Naturobjekt och hur de beaktas	7
3. Främjande av strukturdreg som är viktiga för mångfalden	15
4. Vattenvård	25
5. Uttag av energived	33
6. Mångbruk och landskapsvård, viltvård samt kulturarvsobjekt	36
7. Artkännedom	40

Namn:

1. Grunderna i naturvård och behandling av skogarna

1.1 Förklara kort vad följande begrepp betyder.

- a.) hållbart skogsbruk
- b.) naturvård i ekonomiskogar
- c.) ekosystemtjänster
- d.) naturobjekt
- e.) art som kräver särskilt skydd

f.) succession av hård och mjuk död ved

g.) hotad art

1.2 God skogsvård är god naturvård. Vad betyder det här i praktiken?

1.3 Vilken är skogsvårdsrekommendationernas (Råd i god skogsvård) roll jämfört med skogscertifieringen och skogslagen?

1.4 Skogsägaren kommer för att se på en skogsavverkning. Han frågar varför man ska kvarlämna naturvårdsträd och varför man lägger vikt vid naturvården vid användningen av skogarna. Vilka svar och motiveringar ger du skogsägaren?

1.5 Vad har man gjort i naturvårdsväg i den ekonomiskog som finns på bilden? De här metoderna används ofta i ekonomiskogar.

Teckning: Juha Varhi

1.6 Skogsbruksaktörer kan skaffa uppgifter om var det finns naturobjekt från olika geografiska informationssystem. Vilka uppgifter som berör naturobjekt och naturvård kan du hitta i följande öppna nättjänster?

a.) Finlands skogscentrals geografiska information för naturhänsyn

b.) tjänsten paikkatietoikkuna.fi

2. Naturobjekt och hur de beaktas

2.1 Hur skiljer sig definitionen för följande naturobjekt från varandra?

a.) bäck – rännil

b.) klyfta – ravin

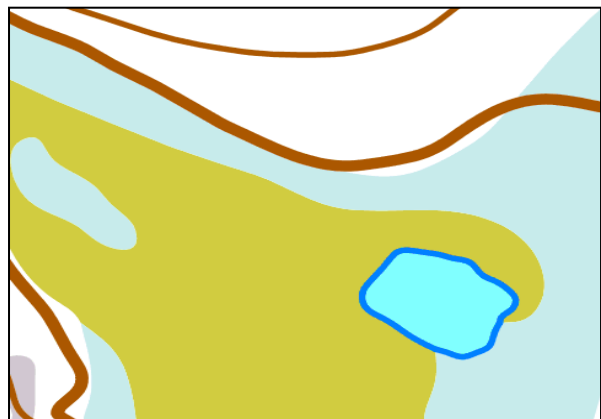
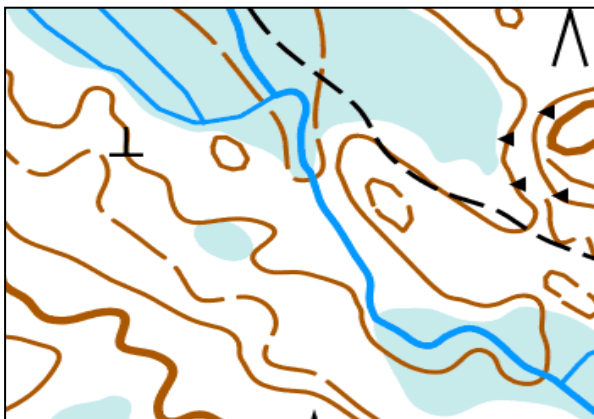
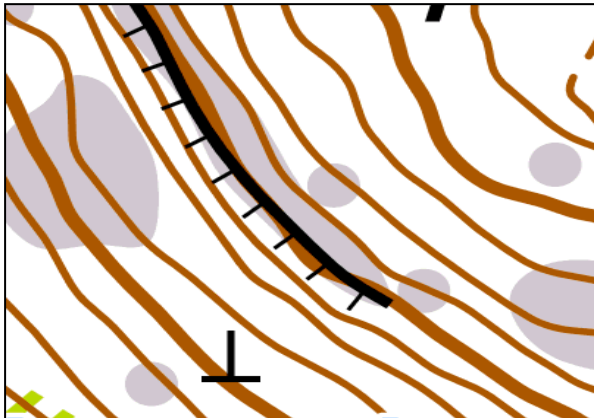
c.) madkärr – brunmosse

d.) öppen källa – sippervattenyta

e.) flada – glosjö

2.2 På varje kartbild här nedan finns en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § i skogslagen. Vilka är dessa livsmiljöer?

2.3 Särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen ska vara i naturtillstånd eller ett tillstånd som påminner om naturtillstånd. Hur skiljer sig de här båda termerna från varandra?

2.4 I särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen kan man utföra försiktiga skötselåtgärder och andra skogsbruksåtgärder.

a.) Vilka åtgärder tillåter lagen?

b.) Vilka åtgärder tillåter lagen inte på objekten?

2.5 Vilka särdrag som är viktiga för mångfalden hör till följande särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen?

a.) omedelbara närmiljöer för källor, bäckar och rännilar som bildar bäddar för fortgående rinnande vatten samt närmiljöer för tjärnar på högst 0,5 hektar

b.) lund- och örtekärr

c.) skogsholmar med fastmarksskog på odikade torvmarker

d.) bördiga mindre lundområden

e.) klyftor och raviner

2.6 I samband med att du planerar en stämplingspost hittar du ett småvatten av det slag du ser på bilden. Verkar det vara frågan om en särskilt viktig livsmiljö enligt 10 § i skogslagen? Motivera ditt svar.

Foto: Hannes Pasanen

2.7 I samband med en avverkning observerar du en rännil. Runt den växer ett likåldrigt trädbestånd som tidigare har gallrats. Vilka lagstadgade begränsningar i fråga om behandlingen av skogen in- till rännen gäller?

2.8 På följande bilder finns tre skogbevuxna naturtyper enligt 29 § i naturvårdslagen. Vilka är naturtyperna och vilka är deras viktigaste särdrag (kort beskrivning).

Foto: Sakari Pönniö

Foto: Erkki Oksanen

Foto: Erkki Oksanen

2.9 I samband med en avverkning kan det vara nödvändigt att köra över en bäck eller rännil som är skyddad enligt lag. Vad ska man beakta när man planerar borttransporten av virket från skogen och överfarten över bäcken?

2.10 Du utför en förnyelseavverkning på ett objekt där en stor rovfågel har sitt boträde, som är skyddat enligt naturvårdslagen. Hur ska du beakta boträdet när du verkställer avverkningen?

3. Främjande av strukturdrag som är viktiga för mångfalden

3.1 Vilka strukturdrag som är viktiga för mångfalden ser du på bilden?

Foto: Timo Soininen

3.2 Hur påverkar följande faktorer kvarlämnandet av naturvårds-träd?

- a.) skogsägarens målsättningar

- b.) skogscertifieringen

- c.) en fuktig sänka på en avverkningsyta på momark

- d.) ett naturobjekt på en avverkningsyta

- e.) en avverkningsyta som gränsar till ett vattendrag

3.3 Vad är bra och vad kunde vara bättre gällande naturvårdsträ- den på bilderna?

Foto: Martti Kuusinen

Foto: Martti Kuusinen

3.4 Rekommendationen är att naturvårdsträd ska koncentreras på stämplingsposterna. Vilken är nyttan av att koncentrera naturvårdsträden jämfört med att man kvarlämnar enskilda naturvårdsträd här och där eller i grupper med 2–3 träd jämnt fördelade på stämplingsposten?

3.5 I vilka situationer är det bättre att kvarlämna flera grupper av naturvårdsträd på en stämplingspost i stället för en eller två grupper?

3.6 Du markbereder på ett objekt där det finns flera grova och gamla lågor. Vad gör du för att de ska bevaras?

3.7 Vad är bra och vad kunde vara bättre då det gäller att bevara den döda ved du ser på bilden?

Foto: Ari Nieminen

3.8 Hur beaktar du följande saker när du planerar var en grupp naturvårdsträd ska placeras eller väljer vilka stammar som ska göras till högstubbar?

a.) en elledning är dragen över området

b.) på området finns en fast fornlämning

c.) på området finns ett terrängparti som är stenigt och brant

d.) en vandringsled korsar området

e.) på området finns endast lite grov död ved

3.9 Vilka strukturdrag som är viktiga för mångfalden ser du på bilden där naturvårdsträd kvarlämnats?

Foto: Kalle Vanhatalo

3.10 Hur främjar blandskogar och kvarlämnande av lövträd naturvården?

3.11 Behövs naturvård vid avverkningar i skogar som sköts enligt principen för kontinuerlig beståndsvård? Motivera ditt svar.

3.12 På vilka slags objekt ska man helst undvika avverkningar i maj-juni för att fåglarna ska få häckningsro?

3.13 I skogsvårdsrekommendationerna Råd i god skogsvård beskrivs lösningar som betonar naturvård på följande objekt som är viktiga för mångfalden. Vilka är dessa lösningar?

a.) strandskogar

b.) lundar i ekonomiskogar

c.) övergångszoner mellan åker och skog

d.) kärr

4. Vattenvård

4.1 Hur skiljer sig följande begrepp från varandra när det är fråga om vattenvård?

- a.) filtreringsmetod – utfällningsmetod

- b.) bottendamm – rördamm

- c.) sedimenteringsbassäng – översilningsområde

- d.) dikningsavbrott – rensningsavbrott

- e.) dikningshögläggning – högläggning med fåror

4.2 Hur påverkar följande faktorer planeringen och genomförandet av markberedningen på en förnyelseyta?

a.) ytan finns på ett grundvattenområde?

b.) lutande terräng och terräng med branter

c.) på ytan finns enstaka gamla diken

4.3 Vilka faktorer påverkar valet av skyddszonens bredd vid vattenvård?

4.4 Vilka vattenvårdslösningar ser du på bilderna? Beskriv kort varför de används?

Foto: Tommi Tenhola

Foto: Tommi Tenhola

Foto: Erkki Oksanen

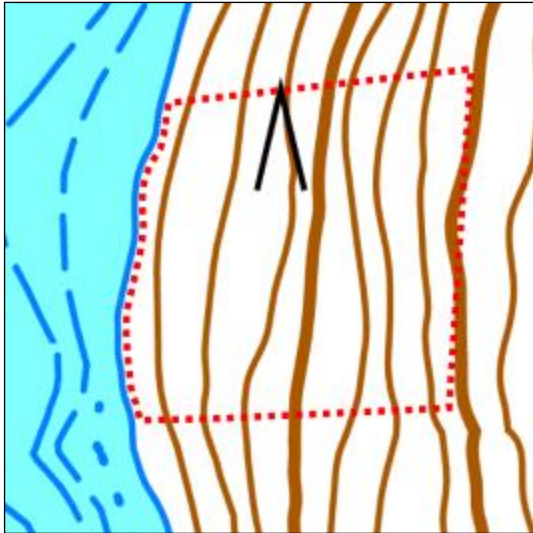
4.5 I vilka situationer lönar det sig att använda översilningsområden vid vattenvård?

4.6 Hur fastställer du hur stort ytavrinningsområdet ska vara?

4.7 Sedimenteringsbassänger och slamgropar kan användas vid vattenvård på dikningsområden. Förklara hur de fungerar.

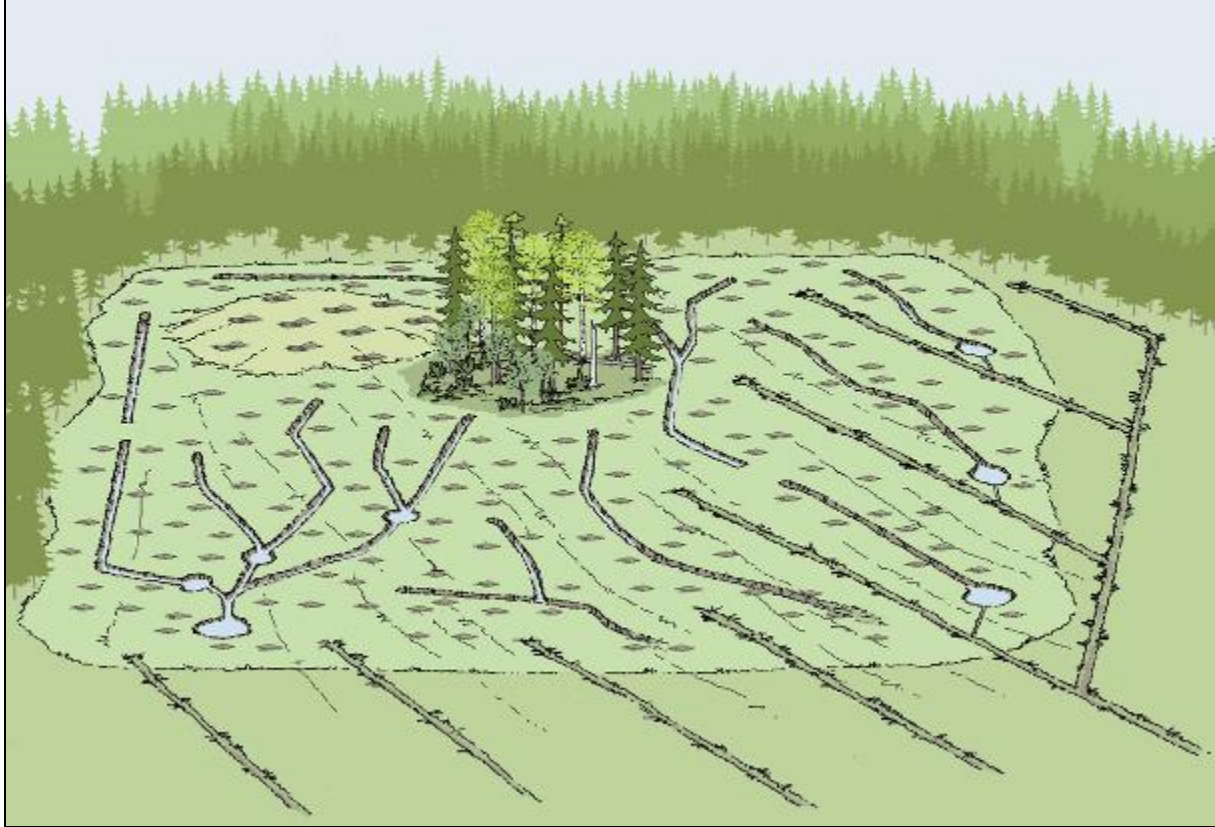
4.8 På bilderna nedan är förnyelseeytans gränser markerade med en röd streckad linje. På vilka sätt har man beaktat vattenvården vid avverkningen och markberedningen på området? Motivera ditt svar.

4.9 Området med dikningshögläggning som ses på bilden befinner sig i en övergångszon mellan momark och torvmark. Vilka vatten-vårdsåtgärder har utförts på området?

Teckning: Juha Varhi

4.10 Med vilka förebyggande åtgärder kan du minska risken för oljeläckage och den negativa miljöpåverkan som oljeläckage kan ha? På vilka slags objekt är förebyggande åtgärder speciellt viktiga?

4.11 Vattenlagen kräver att man att man vid dikning som inte anses vara ringa ska göra en anmälan 60 dygn innan dikningen påbörjas. I vilka situationer ska en anmälan av det slag som vattenlagen kräver göras?

5. Uttag av energived

5.1 Hur avgränsar du stubbrytning runt följande objekt?

a.) naturvårdsträd eller död ved

b.) myrstack

c.) rötskadad stubbe

d.) gränsen mellan en avverkningssyta och gallringsskogen som gränsar till den

5.2 Vid uttag av energived från förnyelseytor är rekommendationen att man ska kvarlämna ungefär 30 % av hyggesresterna, groten, på förnyelseytan. Hur säkerställer du i praktiken att en tillräcklig mängd biomassa blir kvar på ytan?

5.3 Ur naturvårdssynvinkel är det problematiskt om grov död ved tas tillvara som energived.

a.) Vilken typ av grov död ved ska man i synnerhet lämna orörd på ytan?

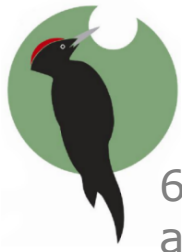
b.) I vilka situationer är det dock motiverat att ta bort ett grovt träd som nyligen dött eller ett skadat träd?

5.4 Död ved som du ser på bilderna har blivit utkörd till väg och kommer att användas som energi. Hur bedömer du åtgärderna ur naturvårdssynvinkel?

Foton: Kalle Vanhatalo

6. Mångbruk och landskapsvård, viltvård och kulturarvsobjekt

6.1 Vad avses med skogarnas mångfald?

6.2 En vandringsled, som är utmärkt i terrängen, korsar en förnyelseyta. Hur beaktar du vandringsleden under avverkningen och de efterföljande förnyelsearbetena?

6.3 Vad avses i skogsbruket med närlandskap och fjärrlandskap?

6.4 Vilka lösningar som hör till landskapsvården finns på bilden?

Teckning: Juha Varhi

6.5 Hur ska avfallshanteringen på en skogsarbetsplats ordnas för att skräp inte ska hamna i terrängen?

6.6 Vad avses med fasta fornlämningar?

6.7 Vilka fasta fornlämningar ser du på bilderna?

Foto: Sakari Pönniö

Foto: Airi Matila

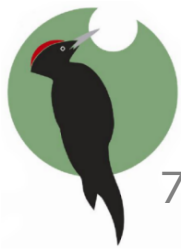

6.8 Vid planering av en stämplingspost hittar du en hög med stenar som inte verkar ha uppkommit på naturlig väg. Hur tar du reda på om det är en fornlämning som ska bevaras?

6.9 Skogsägaren säger att det är viktigt för honom att viltet beaktas i samband med avverkningar. Du planerar en förnyelseavverkning i hans skog. Vilka viltvårdsåtgärder föreslår du?

6.10 Vad avses med viltbuskage?

6.11 På vilka slags platser ska man i första hand kvarlämna viltbuskage?

7. Artkännedom

7.1 Vilka är lövträden du ser på bilderna? De är vanliga i våra ekonomiskogar.

Foton: Kalle Vanhatalo

7.2 I vilka slags skogsmiljöer trivs följande trädslag bäst?

a.) klibbal

b.) lind

c.) sälg

d.) brakved

e.) hägg

f.) hassel

7.3 Hur känner du igen följande arter och vilka är deras krav på växtplats? Som hjälp kan du använda växtböcker.

a.) majbräken

b.) strätta

c.) brudborste

d.) ormbär

e.) stjärnmossor

f.) midsommarblomster

g.) kabbleka

h.) skogstry